



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความมุ่งหมายที่สำคัญของการเป็นเจ้านี้มีประการ คือ เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ประธานได้ เจ้านี้สามารถบังคับชำระหนี้เหนือหลักประกันนั้นได้ ซึ่งการบังคับชำระหนี้เหนือทรัพย์สินที่เป็นหลักประกัน ก่อให้เกิดผลทางกฎหมาย คือ เกิดการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกันนั้น ดังนั้น ผู้มีสิทธินำทรัพย์สินมาเป็นหลักประกันจึงต้องเป็นเจ้าของทรัพย์สินเท่านั้น

ส่วนหลักกฎหมายในเรื่องส่วนควบนั้น บัญญัติขึ้นด้วยความมุ่งหมายในการที่จะใช้เป็นแนวทางในการวินิจฉัยถึงกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินนั้น ผลของการที่ทรัพย์สินตกไปเป็นส่วนควบกับทรัพย์สินอื่นก็คือ เจ้าของทรัพย์สินประธานเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนควบด้วย ตามผลของกฎหมายมาตรา 144 วรรค 2 โดยไม่ต้องจดทะเบียนกับพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ในกรณีที่ส่วนควบเข้าช้อยกเว้นที่ถือว่าไม่เป็นส่วนควบ ผลทางกฎหมาย คือ เจ้าของทรัพย์สินประธาน และเจ้าของส่วนควบเป็นบุคคลต่างรายกัน

ความเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนควบนั้น ผู้เป็นเจ้าของย่อมทรงไว้ซึ่งสิทธิในการที่จะนำทรัพย์สินส่วนควบนั้นไปเป็นหลักประกันแห่งหนี้ได้ โดยเจ้านี้สามารถบังคับเหนือหลักประกันนั้นได้ เมื่อลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้ และในกรณีที่ลูกหนี้นำทรัพย์สินประธานไปจำนอง สิทธิจำนองของผู้รับจำนองย่อมครอบไปถึงทรัพย์สินติดพันด้วย ตามหลักกฎหมาย มาตรา 718 ซึ่ง “ทรัพย์สินติดพัน” ตามมาตรา 718 นี้ หมายความว่าถึงทรัพย์สินส่วนควบด้วย ดังนั้น กรณีที่ลูกหนี้จำนองทรัพย์สินโดยทรัพย์สินนั้นมีส่วนควบติดพันอยู่ด้วย เจ้านี้ย่อมสามารถบังคับจำนองเหนือทรัพย์สินส่วนควบนั้นได้ด้วย เว้นแต่ทรัพย์สินส่วนควบนั้นจะเข้าช้อยกเว้น ตามมาตรา 719 - 721 หรือเข้า

ข้อยกเว้นตามสัญญาที่ทำให้สิทธิจำนองไม่ครอบคลุมถึงทรัพย์สินนั้น เจ้าหนี้อย่อมมีสิทธิบังคับจำนอง
เหนือทรัพย์สินประธานเท่านั้น

แต่ทั้งนี้ในการบังคับจำนองของผู้รับจำนองในบางกรณี เกิดข้อขัดข้องทางกฎหมาย
และทางปฏิบัติในการบังคับเหนือหลักประกันที่เป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลนั้น ทำให้ผู้รับจำนองไม่
สามารถบังคับจำนองเหนือทรัพย์สินส่วนบุคคลนั้นได้สมความมุ่งหมาย ทำให้ผู้รับจำนองได้รับความ
เสียหาย ดังนั้น จึงเห็นสมควรที่จะดำเนินการวิจัยถึงข้อขัดข้องทั้งทางกฎหมายและทางปฏิบัติที่
ปรากฏ เพื่อค้นหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์และขอบเขตของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงหลักกฎหมายเกี่ยวกับส่วนบุคคล ข้อยกเว้นไม่ส่วนบุคคล และผล
ทางกฎหมายตามหลักกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ
2. เพื่อศึกษาถึงระเบียบปฏิบัติ ตลอดจนข้อขัดข้องทางกฎหมายและทางปฏิบัติ ใน
การนำทรัพย์สินส่วนบุคคลไปเป็นหลักประกัน
3. ศึกษาถึงขอบเขตของสิทธิจำนองเหนือทรัพย์สินส่วนบุคคล ตามหลักกฎหมายไทย
และกฎหมายต่างประเทศ
4. ศึกษาปัญหาทางกฎหมายและทางปฏิบัติ ในการบังคับจำนองเหนือทรัพย์สิน
ส่วนบุคคล
5. นำเสนอคำตอบพร้อมแนวทางแก้ไขปัญหาค้นพบ

สมมติฐาน

ทรัพย์สินส่วนบุคคลมีด้วยกันหลายประเภท เช่น โรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง ที่ออก
ริมตลิ่ง ไม้ยืนต้น เป็นต้น ทรัพย์สินส่วนบุคคลเหล่านี้สามารถแยกออกจากทรัพย์สินที่เป็นประธาน เพื่อนำ
ไปเป็นหลักประกันได้ ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการนำทรัพย์สินส่วนบุคคลไปเป็นหลักประกันและผลของ
สัญญาหลักประกันยังมีความไม่ชัดเจนทั้งในทางปฏิบัติและหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย สมควรที่จะ

ได้ศึกษาเพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเพื่อจัดข้อขัดข้องในการนำทรัพย์สินส่วนควบมาเป็นหลักประกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยแบบเอกสาร โดยศึกษาจากตัวบทกฎหมาย คำพิพากษาศาลฎีกา หนังสือ ตำรา ทั้งภาษาไทย และต่างประเทศ ประกอบการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้เข้าใจถึงหลักกฎหมายในเรื่องทรัพย์สินส่วนควบ ตามหลักกฎหมายไทย และกฎหมายต่างประเทศ
2. ทำให้เข้าใจถึงระเบียบปฏิบัติในการนำทรัพย์สินส่วนควบมาเป็นหลักประกัน
3. ทำให้เข้าใจถึงขอบเขตของสิทธิจำนองเหนือทรัพย์สินส่วนควบ
4. ทำให้เข้าใจถึงปัญหาข้อกฎหมาย และปัญหาทางปฏิบัติ เกี่ยวกับการบังคับจำนองเหนือทรัพย์สินส่วนควบ
5. สามารถนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน